

РЕШЕНИЕ

№ 107

гр. София, 04.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 7 състав, в
публично заседание на 13.11.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маруся Йорданова

като разгледа дело номер **8744** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Образувано е по жалба на Н. А. М. А. Х., [ЕГН]/гражданин на Й. с право на постоянно пребиваване/ – лично и като законен представител на малолетните Садил Х. А. А. – Р. М., [ЕГН] и С. Х. М., ЕГН144066491– и двамата с предоставен хуманитарен статут в България, чрез адв. П. Ж. – САК, против Заповед № ЗСПД/Д-С-СК/2636/01.08.2022г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – р-н С., към регионална дирекция С.-град, с която, на основание чл.10а ал.1 от ЗСПД е отказано отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по отношение на Садил Х. А. Р. М. и С. Х. М..

В жалбата се поддържа становище за незаконосъобразност на заповедта, като издадена в противоречие с материалния закон. Жалбоподателката твърди, че приложението на чл.3, ал.5 ЗСПД в случая противоречи на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011г., които имат директен ефект за България. Иска отмяна на оспорената заповед.

Ответната страна – Директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – С., изразява становище за неоснователност и моли оспорването като бъде отхвърлено.

Процесната жалба е допустима и редовна, като подадена от активно легитимирано лице, както в лично качество, така и в качеството на законен представител на непълнолетни, съобразно разпоредбата на чл.3 вр. пар.1 от ДР на ЗСПД. Същата е подадена в срока по чл.149 ал.1 от АПК, срещу подлежащ на обжалване акт по чл. 10 ал.5 от ЗСПД, в съответствие с изискванията на чл.150 и чл.151 от АПК и като такава

подлежи на разглеждане по същество.

По съществуващото на спора, с оглед твърденията на страните и предмета на съдебна проверка по чл.146 от АПК,съдът съобрази:

Жалбоподателката е гражданка на Кралство Й., с разрешение за постоянно пребиваване в Република България. На 18.07.2023г. е подала заявление-декларация до директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С., с искане за отпускане на еднократна помощ по чл.10а, ал.1 от ЗСПД за двете ѝ малолетни деца – Садил Х. А. Р. М. и С. Х. М.. Към заповедта са приложени удостоверения, че децата посещават училище.

За да постанови процесно оспорената Заповед, директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С. е установил, че децата не са български граждани, като България не е страна в международен договор за двустранно сътрудничество с Хашемитско Кралство Й.,поради което и на основание на чл.10а, ал.1 от ЗСПД вр. чл.3,т.3 и т.5 от ЗСПД е отказал отпускане на еднократна помощ за за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас.

В този смисъл не се установява допуснато нарушение, изразяващо се в ограничаване правата на страната на участие в административното производство, нито такива от абсолютен процесуален характер.

Успоредно с това, следва да се приеме, че процесната Заповед е постановена от компетентен орган и в изискуемата форма/арг. чл.10 ал.4 ЗСПД/.

В съответствие с изискванията на приложимият материален закон, следва да се отбележи:

Съгласно чл.32 ал.3 от ЗУБ, чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България.

По силата на чл.3 т.5 от ЗСПД право на семейни помощи за деца имат бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В конкретният казус и видно от Решение № 4628/08.07.2014 и Решение № 2202/30-10-2013г. на заместник председателя на ДАБ, децата са с предоставен хуманитарен статут в България.

От друга страна, разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД сочи ограничение относно лица, които имат право на семейни помощи, в случая - бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи не е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. По делото не е спорно, че няма международен договор между България и Й., който да урежда отпускането на семейни помощи.

По силата на чл. 29 пар.1 от Директива 2011/95/ЕС на ЕП и Съвета, държавите-членки гарантират на лицата, на които е предоставена международна закрила, получаването в държавата-членка, която им е предоставила такава закрила, на необходимите социални грижи, както е предвидено за гражданите им.

Разпоредбата на пар.2 на посочената съюзна разпоредба, предвижда, че чрез дерогация от общото правило, установено в параграф 1, държавите-членки могат да ограничат социалните помощи, предоставени на лицата, на които е предоставен

статут на субсидиарна закрила, до основните обезщетения, които се предоставят на същото равнище и при същите условия, както за гражданите им.

Така, макар на пръв поглед да изглежда, че е налице колизия между националната и съюзната разпоредба, то тази колизия е само привидна. В своята практика, Съдът на ЕС е имал възможността да се произнесе, че:

„ Рисковете от влошаване на здравословното състояние на гражданин на трета страна, които не произтичат от причинено му умишлено лишаване от грижи, срещу които разглежданото в главното производство национално законодателство предоставя защита, не се обхващат от член 15, букви а) и в) от посочената директива, тъй като посегателствата, дефинирани в тези разпоредби, са съответно смъртно наказание или екзекуция и тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт.

Член 15, буква б) от Директива 2004/83 дефинира тежкото посегателство, свързано с подлагането на гражданин на трета страна, в неговата страна на произход, на изтезание или на нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

От тази разпоредба произтича ясно, че тя се прилага само за нечовешкото или унижително отнасяне по отношение на молителя в неговата страна на произход. От това следва, че законодателят на Съюза е предвидил предоставянето на субсидиарна закрила само в случаите, когато тези видове отнасяне са налице в страната на произход на молителя.

Следователно резервата, съдържаща се в член 3 от Директива 2004/83, не допуска приемането или запазването от държава членка на разпоредби, предоставящи предвидения в нея статут на лице, което може да получи субсидиарна закрила, на гражданин на трета страна с тежко заболяване поради риска от влошаване на здравословното му състояние в резултат от липсата на подходящо лечение в страната на произход, тъй като тези разпоредби не са съвместими с директивата“./виж Решение от 18 декември, 2014г. по дело С-542/13, М. М'Водж, ECLI:EU:C:2014:2452, т.31-33, т.43 и диспозитива на акта/.

От друга страна обаче и на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, настоящият състав счита, че ограничението, съдържащо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД следва да получи различен прочит произтичащ от текста чл. 27, т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на детето/ОС на ООН на 20.11.1989 г. Ратифицирана с решение на В. от 11.04.1991г.-ДВ,бр.32 от 23.04.1991 г. В сила от 3.07.1991 г./.

Съгласно чл.1 от Конвенцията "дете" означава всяко човешко същество на възраст под 18 години освен ако съгласно закона, приложим за детето, пълнолетието настъпва по-рано. Посоченото обстоятелство налага съдът да се произнесе по законосъобразността на акта досежно жалбоподателката и децата и, независимо от техният статут, тъй като Конвенцията на ООН не допуска диференциация според статута, нито реферира към Конвенцията за статута на бежанците, така, че съответният статут на децата да бъде определящ.

Текста на чл.2 от посочената Конвенция ясно предвижда, че държавите - страни по Конвенцията зачитат и осигуряват правата, предвидени в тази Конвенция, на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имущественото състояние,

инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници.

От своя страна, нормата на чл.4 гласи, че държавите - страни по Конвенцията, са длъжни да предприемат всички необходими законодателни, административни и други мерки за осъществяване правата, признати в тази Конвенция. По отношение на икономическите, социалните и културните права държавите – страни по Конвенцията, предприемат такива мерки в максималната степен, възможна с оглед на техните ресурси, и когато е необходимо, в рамките на международното сътрудничество.

В този смисъл следва да се приеме, че децата на жалбоподателката спадат сред обхвата на закрила на посоченият международен договор.

Така, новелата на чл.27 ал.1 от Конвенцията ясно предвижда, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие. Текста на ал.2 на посочената норма реферира към задължението на родителите, а от своя страна ал.3 на разпоредбата гласи, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия и в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ и програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището.

Следва да се отбележи, че България е ратифицирала посочената Конвенция без резерви в допустимият им обхват съгласно чл. 51, както и без поправка съобразно механизма по чл.50, респ. приложение намира и разпоредбата на чл. 41 съгласно която посочената Конвенция може да не се прилага само при по-благоприятен режим съгласно националното законодателство или международното право в сила за държавите, страни по Конвенцията.

Така и доколкото конвенцията не съдържа точен материален и практически израз на посоченото право, то държавите-страни по международния договор следва да определят в съответствие с възможностите си и националните специфика-условията при които да се обезпечи правото на децата на жизнен стандарт съответстващ на физическите, умствени, духовни, морални и социални нужди на детето. Всъщност твърдяната от ответника липса на реципрочност, поради липса на двустранен договор с Й., се компенсира от текста на ратифицираната Конвенция. В., Конвенцията е подписана и ратифицирана и от Й..

На следващо място, доколкото текста на чл.3 т.5 ЗСПД съдържа в себе си и възможността при наличие на международен договор - да бъде разписан алтернативен ред за предоставяне на помощи за децата и отглеждащите ги, то следва се установи налице ли е разписан ред по който да бъдат изпълнени поетите от Държавата ангажменти, така, че лицата да не попадат в предметния обхват на ЗСПД.

Алтернативен ред за подкрепа на децата и семействата им в българското законодателство е предвиден в Закона за закрила на детето. Текста на чл. 44 ал.3 от Закона за закрила на детето, предвижда отпускане на помощи, предназначени за подкрепа на детето и семейството с цел превенция и реинтеграция, отглеждане на детето в семейства на роднини или близки и в приемни семейства.

Съгласно пар.1 т.13 от ДР на ЗЗдетето „превенция" е закрила на детето чрез информирание, съдействие, подпомагане и услуги. По силата на пар.1 т.14 – „реинтеграция" е процес на трайно връщане на детето от настаняване извън

семейството по чл. 4, ал. 1 ,т. 2, 4 и 5 в биологичното семейство или осиновяването му. Термина отглеждане, не среща легална дефиниция, но използваната законова постановка в чл.44 ал.3 от ЗЗДетето налага извода, че помощта е насочена към отглеждането му в семейна,респ. среда близка до семейната. Т.е. от предметният обхват на този закон са изключени дейностите съответстващи на правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие/както следва от текста на чл.27 от Конвенцията/. Алтернативно тълкуване не се допуска и от разпоредбите на Правилника за прилагане на ЗЗДетето, в частност регламентацията на реда и условията за отпускане на помощи - чл. 46 и сл.

От своя страна, разпоредбата на чл.2 от ЗСПД регламентира отпускане на помощи, покриващи далеч по-широк спектър дейности,респ. нужди на правоимащите лица, съответно на изискванията на Конвенцията. В този смисъл именно реда на ЗСПД е този по който следва да бъде предявено съответното право.

Доколкото предмета на настоящият спор не е размера на дължимата помощ, а изобщо отказа от право на подпомагане, следва да се приеме, че постановеният от директора на Дирекция „Социално подпомагане“ отказ е незаконосъобразен. Преценката досежно размера може да бъде предмет на отделен спор, при наличие на предпоставките за това и по него съдът не следва изобщо да се произнася.

Оспорваният акт следва да се отмени, а преписката да се върне за ново произнасяне по подадената от жалбоподателката Заявление-Декларация.

При новото произнасяне компетентният орган следва да установи налице ли е приложим стандарт за определяне помощи в подобна хипотеза, респ. същите следва ли да бъдат уеднаквени и в същият размер като другите правоимащи лица.

С оглед гореизложеното и на основание чл.172 ал.2 пред.второ вр. чл.173 ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III-то отделение, 7-ми състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-СК/2636/01.08.2022г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – район С., към регионална дирекция С.-град.

ИЗПРАЩА преписката на „Социално подпомагане“ – район С., към регионална дирекция С.-град за произнасяне по заявление-декларация от 18.07.2023г. подадено от Н. А. М. А. Х..

Решението е окончателно.

СЪДИЯ: